

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХЕРСОНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА ДОРАДНИЦТВА

ПРОЕКТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ/ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ООН
«МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК, ОРІЄНТОВАНИЙ НА ГРОМАДУ-3»

Інформаційний Вісник ІПОДУ №2

ЛИСТОПАД 2015 РОКУ

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ХЕРСОНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА ДОРАДНИЦТВА

**ПРОЕКТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ/ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ООН
«МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК, ОРІЄНТОВАНИЙ НА ГРОМАДУ-3»**

Інформаційний

Вісник ІПОДУ №2

Цей Інформаційний вісник надруковано за фінансової підтримки Проекту Європейського Союзу / Програми розвитку ООН (ЄС / ПРООН) «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду-3» (МРГ-3)

Засновник Херсонський державний аграрний університет Інститут післядипломної освіти та дорадництва Редакційна колегія: Кирилов Ю.Є. – <i>Перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», кандидат економічних наук, доцент</i> Аверчев О.В. – <i>директор Інституту післядипломної освіти та дорадництва ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», доктор сільськогосподарських наук, професор</i> Артеменко Л.В. – <i>начальник ІКЦ ІПОД ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»</i> Сімонова О.М. – <i>фахівець відділу перепідготовки ІПОД ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»</i> Барсук Ю.В. – <i>начальник відділу перепідготовки та підвищення кваліфікації ІПОД ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»</i> Інформаційний вісник Інституту післядипломної освіти та дорадництва ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» затверджено вченою радою ІПОД Матеріали подаються мовами оригіналів – українською та російською. Погляди редколегії не завжди збігаються з позицією авторів. Наша адреса: Інститут післядипломної освіти та дорадництва ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», Навчальний корпус №4, каб. 18, вул.Володимирова,17, М. Херсон, Херсонська область, 73000, Україна Тел. +38(0552) 41 44 94; 41 74 28. e-mail: ipod_hdau@mail.ru ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА ДОРАДНИЦТВА ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»	Інформаційний вісник Інституту післядипломної освіти та дорадництва ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» №2, листопад 2015 ЗМІСТ Інституту післядипломної освіти та дорадництва-10 років!!! 4 Проект Європейського Союзу/ Програми розвитку ООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду - 3 » допомагає селянам об'єднатися 5 Перша кооперативна бійня а Україні почне свою діяльність на Херсонщині 7 Мораторій на продаж сільськогосподарських земель діятиме до 2017 року 9 Що ми їмо? Чи є шанс в українців на кращий контроль продуктів? 10 А ваша ферма відповідає стандартам ЄС? 15 Державні дотації в тваринництві: куди звернутись, щоб отримати гроші 21 Моніторинг цін на молоко – 4-те листопада 22 Фахівці дослідили перспективи соціально-економічного партнерства на селі 24 Учасники АТО звільняються від сплати земельного податку 30 Інститут післядипломної освіти та дорадництва (інформація з продовженням) 32 34
---	--

Шановні аграрії!

Інститут післядипломної освіти та дорадництва вітає Вас

з Днем працівника сільського господарства!

Це свято увінчує напружений, сповнений клопотами хліборобський рік. Саме він переконливо доводить спроможність і вміння трудівників села гідно виходити зі складних, іноді непередбачуваних ситуацій.

В усі часи, як повелося з діда-прадіда, напружена хліборобська праця була і залишається визначальною складовою розвитку держави, запорукою її процвітання. Ваші працюючі руки, природна мудрість, невсипуща працездатність, багатий досвід живлять сьогодні українську ниву, стверджуючи істину: якщо є урожай, то у народі - мир і спокій.

Значний внесок в ефективний розвиток сільського господарства вносять підприємства переробної галузі, які з року в рік вдосконалюють технології виробництва.

Нехай не переводиться селянський рід на українській землі, а праця відданих їй трударів буде належно поцінованою. Велика подяка вам за любов до землі, терпіння і витримку. Миру, щастя та злагоди в кожному домі. Нехай нива щедро колоситься, здоров'я міцніє, а трудові успіхи примножуються.

**ІНСТИТУТУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА ДОРАДНИЦТВА
- 10 РОКІВ!!!**

11 листопада Інститут післядипломної освіти та дорадництва відсвяткував свій ювілей – 10 років! На урочистому розширеному засіданні вченої ради Інституту були присутні члени ректорату, партнери, випускники, друзі. Ректор університету, професор Валерій Васильович Базалій, привітав присутніх з ювілеєм та

вручив Почесні грамоти працівникам Інституту.

Заступник директора департаменту АПК Неделько Андрій Миколайович відзначив роль Інституту в підвищенні кваліфікації управлінських кадрів аграрного сектору та побажав розвитку і процвітання.

Директор ІПОД Олександр Володимирович Аверчев відзвітував про досягнення Інституту та подякував присутніх за підтримку.

Зі словами привітання виступили випускники ІПОД Мельник М.А., Мангер В.М., Деркач В.А., які відзначили високу якість навчання та виказали подяку працівникам Інституту за організацію навчального процесу та професійність викладачів.

Присутні учасники заходу зробили спільне фото біля скульптури, яку подарували випускники 2015 року з нагоди 10-річчя Інституту ПОД.

Після фотографування учасники заходу розділили святковий торт.

Проект Європейського Союзу / Програми розвитку ООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду-3» допомагає селянам об'єднатися

Проект Європейського Союзу / Програми розвитку ООН (ЄС / ПРООН) «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду-3» (МРГ-3) працює на території Херсонської області з 2008 року. Основна мета проекту - розвиток можливостей місцевих громад та представників влади у впровадженні місцевого розвитку,

орієнтованого на громаду, впровадженні місцевого планування за участю громад, наданні суспільних послуг, відновленні базової соціальної та комунальної інфраструктур, а також розвитку малого фермерського бізнесу.

З 2015 року Проект працює в напрямку економічного розвитку. З квітня 2015 на території Херсонської області співробітниками проекту надано сприяння в створенні і розвитку 4 сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОК). В результаті роботи в даному напрямку створено та зареєстровано 4 СОК, які об'єднали близько 100 домогосподарств з метою поліпшення умов ведення сільського господарства. Для членів кожного СОК було проведено ряд тренінгів з організаційного розвитку, менеджменту, підготовці мікропроектних пропозицій, впровадженню проекту та ін. Члени СОК взяли участь у заході з обміну досвідом з кооперативами Миколаївської області. За період липень-серпень 2015 кооперативами підготовлені мікропроектних пропозиції на основі співфінансування в проект МРГ-3.

3 кооперативи визначили пріоритетним напрямком розвитку сільського господарства - спільний обробіток землі (сmt. Горностаївка - СОК «Обрій-2 015», с. Каїри Горностаївського району - СОК «Каїр», с. Григорівка Чаплинського району - СОК «Перлина Григорівки»).

СОК «Марфушка» (с. Новомиколаївка Скадовського району) пріоритетним напрямком розвитку домогосподарств визначив - переробку молока в сири

У 2015 році на фінансування Проектом ініціатив членів СОК було подано 4 проекти. З трьома з них укладені Договори про партнерство. У 2016 році планується укладення Договору про співробітництво з 4-м СОК «Перлина Григорівки».

Сума інвестицій з боку Проекту МРГ-3 становить близько 550 тис. гривень на кожен СОК. При цьому внесок членів кожного кооперативу становить близько 120 тис. гривень. Мікропроектні пропозиції підготовлені кооперативами на основі бізнес-планів, які були підготовлені фахівцем Інформаційно-консультативного центру ІПОД ХДАУ Артеменко Л.В.

Есма Умєрова, Координатор Херсонського
обласного підрозділу впровадження

Перша кооперативна бійня в Україні почне свою діяльність на Херсонщині

5 листопада 2015 року в приміщені Херсонської обласної державної адміністрації за ініціати́ви Міністерства аграрної політики та продовольства України відбувся навчально-практичний семінар на тему «Розвиток малого і середнього підприємництва та кооперації на селі. Проблеми та перспективи».

В семінарі взяли участь представники Міністерства аграрної політики та продовольства України, представники міжнародних проектів: USAID «АгроІнвест» та Міжнародний благодійний фонд «Добробут громад», малі та середні виробники сільськогосподарської продукції (ОСГ, фізичні особи, фермери), представники департаментів агропромислового розвитку обласних, районних державних адміністрацій, аграрних освітніх закладів, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів Херсонської, Одеської та Миколаївської областей.

В ході семінару присутні розглянули питання державної підтримки малого і середнього бізнесу, можливості участі в міжнародних проектах технічної допомоги, порядок впровадження та дії системи HACCP та GLOBAL G.A.P., роль дорадництва в розвитку малого та середнього підприємництва та кооперації на селі.

Павленко С.Л., заступник директора департаменту розвитку сільських територій міністерства АПП наголосила на тому, що мета міністерства не лише формувати аграрну політику, а й доносити інформацію до людей.

Гриценко М.П. звернув увагу присутніх на тому, що в Україні почав діяти Закон про безпечність та якість харчових продуктів. А це означає, що гряде заборона звичного для українських селян подвірного забою худоби. Водночас мережа державних забійних пунктів, яка б обслуговувала дрібних виробників на селі, так і не створена. Експерти вважають, що аби вижити за нинішніх умов жорсткої конкуренції, дрібні виробники м'яса мають об'єднатись і створювати по селах кооперативні забійні цехи. Зразок такого цеху, профінансований Агентством США з міжнародного розвитку, з'явився під Херсоном. Кооперативна бійня працюватиме за стандартами ЄС.

Туди і відправилися учасники семінару після пленарного засідання.

Зустріли учасників голова сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу «МАЯК» Валерій Іванов та голова Музиківської сільської ради Олександр Лейбзон.

Валерій Іванов відзначив, для кооперативу розробити проектно-кошторисну документацію дороге задоволення, у селян немає вільних коштів, тож те що проект «АгроІнвест» профінансував розробку проекту дуже підтримало кооператив. Не вірилось членам кооперативу в те, що можна отримати таку значну підтримку. І ось сьогодні другий крок – вручили сертифікат, на підставі якого кооператив може починати працювати.

Тепер у Музиківці буде інакше. Скоро тут запрацює кооперативний забійний цех. Проект здійснили на грантові гроші уряду США.

Микола Гриценко з проекту USAID «АгроІнвест» каже: «Наше завдання було створити модельні цехи, показати, як можна без великих капіталовкладень створити елементарні умови для забою худоби, для надання послуг населенню по забою худоби і збуту цієї продукції вже на належних умовах на ринки».

Тепер кожен мешканець села зможе привозити своїх поросят на цю сертифіковану бійню, де все буде як належить. Відстій тварин і передубійний огляд ветеринара. Санітарна обробка приміщень. Дотримання процедур – від прийому худоби до утилізації відходів. Повний ланцюжок, що дасть змогу відстежити якість та безпеку харчових продуктів.

Цей сервісно-забійний цех поки що перший і єдиний в Україні. І, як пілотний проект, він нестиме просвітницьку функцію, – кажуть розробники. Сюди приїздитимуть дрібні та середньої руки виробники, аби повчитися й побачити, що це можливо – покінчити з подвірним забоєм, який є антисанітарія і варварство. І наблизитись до цивілізованого ринку.

Олександр Лейбзон, голова Музиківської сільської ради, каже: «Агентство США виконало проектну документацію і подарувало. Ну і сьогодні вже є необхідний сертифікаційний документ для початку роботи цього кооперативу, теж завдяки Агентству. Це для нашого села велика підмога».

Фермери, що приїхали з усієї Херсонщини переймати досвід, дивляться, вчилися і робили висновки.

До нововведень дрібні виробники ставляться поки що з обережністю. Більшість воліла б залишити все як є і бити худобу по дворах. Проте, як кажуть експерти «АгроІнвесту», відмовлятися від звичного селянам таки доведеться. М'ясо тварин, забитих вдома, не візьмуть у супермаркеті, не кажучи про вихід на європейські ринки. Такі цехи, як в Музиківці, мають з'явитися по всій Україні.

Мораторій на продаж сільськогосподарських земель діятиме до 2017 року

10 листопада Верховна Рада прийняла за основу і в цілому проект Закону України № 3404 "Про внесення змін до розділу Х "Перехідні положення" Земельного кодексу України щодо продовження заборони відчуження сільськогосподарських земель", реєстр. Таким чином, мораторій продовжено на один рік – до 1 січня 2017 року.

Мораторій на купівлю-продаж землі вже неодноразово продовжували. Так, ще 20 грудня 2011 року Верховна Рада продовжила до 1 січня 2013 року мораторій на продаж землі сільгосппризначення. Проте вже через рік, 20 грудня 2012 року, набув чинності Закон "Про внесення змін до Земельного кодексу України", який продовжував мораторій на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення до 1 січня 2016 року.

Деякі експерти вважають рішення про продовження мораторію до 2017 року не стільки політичним, скільки технічним, продиктованим тим, що в Україні не прийнятий закон про обіг земель сільськогосподарського призначення, тобто в країні немає законодавчої бази, що регламентує сам процес продажу.

Також існує думка, що вразі запровадження вільного ринку землі в Україні, де йде війна і процвітає корупція, землі у власників паїв будуть швидко скуплені за безцінок. Подібні висновки частково зроблені на базі "портрету землевласника", який середнього землевласника в Україні описує як 57 річного українця з середньо-спеціальною освітою.

Зокрема, статистичні дані демонструють не готовність українського суспільства до вільного обігу земель. За даними Інституту соціології НАН України, з 1994 року негативне ставлення до приватної власності на землю постійно зростало з 44% до 53,1% в 2008 році і 57,2% в 2010 році. Число прихильників продажу землі з 38,5% в 1994 році знизилася до 25,8% в 2010 році. Масштабні дослідження по питанню відношення громадськості до земельної реформи регулярно проводились в Україні.

Слід зазначити, що поки немає офіційного дієвого законодавства по купівлі-продажу сільськогосподарських земель, з'являється велика кількість схем для обходу мораторію.

Джерело: <http://www.zerno.org.ua/>

Що ми їмо? Чи є шанс в українців на кращий контроль продуктів

В Україні по-новому почнуть контролювати безпечність харчових продуктів. Відповідний закон вступив у силу від 20 вересня. Що він змінює у житті виробників і споживачів — з'ясував сайт "24".

Нова система контролю

Закон "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів" спрямований на наближення українського законодавства щодо якості і безпечності харчових продуктів до європейського рівня. Суть його в тому, що в Україні впроваджується система, прийнята у Європі і світі — система управління безпечності харчових продуктів ХАССП.

Закон "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів" передбачає внесення змін до 17 документів. Новий закон "Про основні принципи та вимоги щодо безпечності та якості харчових продуктів" містить вимоги, які є в європейському законодавстві. Це база для побудови нової системи безпечності харчових продуктів в Україні, яка є гармонізованою з

європейськими вимогами, — пояснила у коментарі сайту "24" заступник керівника Проекту "Вдосконалення системи контролю безпечності харчових продуктів в Україні", старший експерт з питань європейського законодавства Яна Добідовська.

Зауважимо, що закон був підписаний у квітні 2014 року. Але був відтермінований до 20 вересня 2015, щоб наші виробники могли підготуватися до його впровадження.

У Європі і в нас

В українській системі контроль сфокусований на готовій продукції, яку можуть купити споживачі. В Європі — на виробництві, зберіганні, транспортуванні. Тобто, небезпечність продукту можна виявити ще до його потрапляння до супермаркету.

Крім того, за новим законом відповідальність за безпечність продукту покладається не на державу, як було раніше, а на кожного оператора ринку — виробника, переробника, перевізника.

У нас навіть якщо і були певні норми і обов'язки, які покладали на операторів ринку, то відповідальність за порушення таких норм була мінімальною. Для оператора ринку було легше сплатити той мізерний штраф, ніж виконувати якісь норми. І механізм реалізації також був не чітко прописаний. У Європейському союзі за порушення вимог законодавства щодо безпечності харчових продуктів передбачаються високі штрафи, і аж до ув'язнення, якщо це потягло за собою якісь тяжкі наслідки. Там оператор ринку чітко усвідомлює, що йому краще виконати вимоги законодавства, ніж потім бути підданому санкціям, — пояснила Добідовська.

Також нове законодавство не відмінює поняття якості продукції, а навіть розширює його.

У нас говорили "якість продукції". У Європі і світі на перше місце ставиться безпечність для людини. А якість — це вже категорія комерційна, ринкова: можна мати 20 видів ковбаси, вона є безпечною для людини, але є різна ціна. І ми приходимо і вибираємо ту, яка нам доступна за нашими доходами. Вона може бути різної якості. Але вона безпечна. Це принципова відмінність нашого колишнього підходу від європейського, — розказав у коментарі сайту "24" керівник напрямку "Розвиток інфраструктури" проекту USAID "Агроінвест" Микола Гриценко.

Що таке система ХАССП

НАССР (Hazard Analysis and Critical Control Point, українська аббревіатура - ХАССП) – це система управління безпечністю харчових продуктів. Вона виявляє, оцінює і контролює ризики, що представляють серйозну загрозу безпеки харчової продукції.

Впровадження та сертифікація системи управління безпечністю харчових продуктів на основі концепції ХАССП забезпечує і дає підприємству можливість гарантувати випуск безпечної продукції за рахунок систематичного контролю на всіх стадіях виробництва.

Для споживача це запорука того, що до його столу дійде безпечна продукція, оскільки контролюється вона на кожній стадії доставки її від виробника до споживача.

Хто контролюватиме наші харчі

Відповідно до нового законодавства, а також згідно з намірами Кабміну про оптимізацію центральних органів виконавчої влади, компетентним органом, який контролюватиме дотримання учасниками ринку харчових продуктів системи ХАССП, буде Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів за захисту споживачів.

Але цей орган перебуває у процесі формування. По факту сьогодні компетентним органом виступає Держветфітослужба. Як тільки новий орган буде повністю функціонуючим і законодавчо закріпленим, всі інші будуть вважатися такими, які припинили свою діяльність або були реорганізовані,— відзначила Добідовська.

Як перевірятимуть операторів ринку харчових продуктів

Держслужба з питань безпечності харчових продуктів буде єдиною, яка матиме право перевіряти виробників в плані безпечності продуктів харчування. Ці повноваження забрані в усіх інших служб, у тому числі — і у Державної інспекції з питань захисту прав споживачів та її підрозділів.

Компетентний орган має приходити без попередження, щоб забезпечити ефективність контролю. Але прийти він може тільки з уніфікованим актом перевірки. Там будуть зазначені усі питання, які може задати конкретному оператору ринку перевіряючий. Ці питання будуть у вільному доступі на сайті компетентного органу. Інші питання інспектор не має права задати. Кожне питання посилається на певні норми законодавства. Оператори ринку будуть категоризовані, кожному присвоєна своя частота перевірок. Ці механізми вже розроблені,— розповіла Добідовська.

За словами експерта, на тих, хто порушуватиме "правила гри", очікуватимуть серйозні покарання.

Санкції і відповідальність передбачають досить жорсткі штрафи. Якщо відсутні процедури, засновані на принципах ХАССП, то для юридичних осіб це до 70 тисяч гривень і закриття виробництва,— відзначила вона.

Що отримує виробник

Але цей закон містить не лише посилення вимог для операторів ринку. Ним ліквідується багато непотрібних дозвільних документів, які не існують у Європейському союзі.

Зайвий тиск і адміністративні перепони ліквідовуються, спрощується процедура отримання експлуатаційного дозволу, чітко встановлюється, де потрібен дозвіл, а де просто реєстрація. Вимоги гігієни викладаються по-новому. У Європі існує гнучкий підхід — там дозволяються певні опції, якщо ти доведеш, що продукт все одно буде безпечним,— зауважила Добідовська.

Дотримуючись вимог ХАССП, виробник може керувати всіма небезпечними чинниками, які можуть загрожувати безпеці харчових продуктів - запобігати, усувати або мінімізувати їх; успішно проходити "аудити постачальників" торговими мережами; підвищити відповідальність персоналу і забезпечити розуміння всіма співробітниками підприємства першочергової важливості аспектів безпеки продукції. Крім того, впровадження цієї системи автоматично означає, що такий оператор ринку може претендувати на вихід на європейський ринок.

Експерти відзначають, що певні затрати учасники ринку харчових продуктів можуть понести. Сума їх для кожного різна, не існуватиме універсальних схем розроблення процедур. Головне — в якому стані є потужність. Чим гірший стан, тим більше перепланувань.

Чи готові ми "харчуватися по-європейськи"

Як уже згадувалося, закон про нову систему контролю безпечності продуктів харчування відтермінували на рік, щоб прописати необхідні підзаконні акти, і дати можливість підготуватися учасникам ринку.

На думку Миколи Гриценка, виробники харчових продуктів підготувались до впровадження закону "ніяк". І відповідальність у цьому більше не їхня, а держави.

У державі не було зроблено майже нічого. За цим законом мали бути ліквідовані багато контролюючих служб, і створено один державний орган, відповідальний за це. Цей орган тільки створений, і є лише керівник і заступник. І повноцінного

органу, який би мав діяти, сьогодні немає. Органи державної влади взагалі мовчали і не акцентували увагу на цей закон. Про нього майже рік не говорили,— наголосив Микола Гриценко.

Яна Добідовська відзначила, що підзаконні акти на виконання закону розроблені, їх близько 30. Але їхнє впровадження гальмується.

Ми стикаємось із тим, що коли ці акти надходять до Державної регуляторної служби, вона відмовляється їх погоджувати. Там дійсно підхід не такий, як в Україні, але в цьому і полягає гармонізація,— уточнила вона, додавши, що її організація робить усе можливе, аби потрібні нормативні акти все-таки почали діяти.

Микола Гриценко відзначив, що проект "Агроінвест" також робить все, від них залежне: підготували консультантів, випустили методичні рекомендації по впровадженні системи ХАССП, розраховані на дрібних виробників, оскільки їх найбільше у тому сегменті продукції, яка споживається українськими споживачами.

Потрібна ще одна система

За словами Миколи Гриценка, наразі Україні для повної безпечності харчових продуктів необхідне впровадження системи контролю первинного виробництва.

У світі і у Європі є ще одна система — Global GAP, це система безпечності первинного виробництва, вирощування продукції. Селяни, фермери вирощують овочі, фрукти, тварин. І ніхто не знає, що вони сиплять у землю, де купують агрохімікати, як поведуться з цією продукцією, чи вони, зрештою, самі здорові. За цим і має слідувати система Global GAP, починаючи від контролю і обліку закупки матеріально-технічних ресурсів, їх правильного використання, дотримання санітарно-гігієнічних норм при зборі урожаю,— пояснив він.

Сьогодні найбільша проблема, щоб підхід був комплексний, від первинного виробництва до її переробки і подачі на стіл споживачеві. На державному рівні по Global GAP взагалі мови немає. А на рівні місцевого — проекти технічної допомоги, зокрема, наш. Ми вже у друк запустили методичні рекомендації по Global GAP, адаптовані до простого невеликого фермера. Ми проводимо навчання. Але це точково, як паростки,— зауважив експерт.

Коли система запрацює

За словами Яни Добідовської, нове законодавство працює в режимі "крок за кроком".

Перший крок був — коли прийняли цей закон. Ми пройшли п'ятирічний шлях до цього. Там було лоббі і супротив, особливо в частині, що буде тільки один

контролюючий орган. Пройшли і період відтермінування. Але буде ще подальше відтермінування. Наприклад ХАССП починає бути обов'язковим з 2017 року, потім 18 і 19-го. Там є розподіл, в залежності від потужності. У операторів ринку все ще є час, щоб це зробити. Гігієна нова набуде чинності з наступного року. Всі продукти, які були вироблені до набрання чинності цим новим законом, можуть знаходитися у обігу до закінчення терміну придатності,— відзначила вона.

На думку Миколи Гриценка, держава має на своєму рівні завершити формування системи державного контролю за впровадження систем безпечності.

Немає відповідної політики. На місцях люди мало знають, що це впроваджується. Фінансових ресурсів тут від держави не потрібно. Потрібно займатися цим, звертати увагу, вчити людей,— підсумував він.

Джерело: <http://24tv.ua/>

А ваша ферма відповідає стандартам ЄС?

Виробництво молочної продукції в Україні точково відповідає стандартам ЄС. Про це свідчить фінальний звіт інспекторів Офісу продовольства та ветеринарії (Food and Veterinary Office; FVO) Генерального директорату ЄС з питань охорони здоров'я та захисту прав споживачів (DG SANTE) за результатами перевірки, що відбулась восени минулого року. Як тільки ЄК прийме рішення про включення України до списку країн, яким дозволяється експорт молочних продуктів до ЄС, лише три переробних підприємства зможуть почати поставки. Проте список потенційних експортерів значно більший, і одна з головних вимог — вони мусять виробляти свою продукцію виключно з молока класу екстра. Чи готове ваше підприємство стати його постачальником? Пропонуємо перелік положень для перевірки молочної ферми.

Документація

У господарстві працює система простежуваності, яка дозволяє визначити, кому господарство поставило молоко (Ст. 18, Регламент ЄС 178/2002). Ця інформація має бути доступна для інспекторів компетентного органу на їх запит (п. 7 частини III Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).

На підприємстві ведуться та наявні записи:

- 1 — щодо **кормів та їх походження** (п. 8 (а) частини III Додатку, Регламент ЄС 852/2004);
- 2 — щодо **ветеринарних препаратів чи інших лікувальних засобів**, які отримували тварини, дати застосування та період виведення з організму

(каренції) після застосування зазначених препаратів та ліків (п. 8 (b) частини III Додатку I, Регламент ЄС 852/2004);

3 — щодо **випадків захворювання тварин**, які можуть вплинути на безпечність харчових продуктів тваринного походження (п. 8 © частини III Додатку I, Регламент ЄС 852/2004);

4 — щодо всіх **випадків знаходження мертвих тварин** (п. 5 Додаток, Директива 98/58/ЄС

5 — щодо **всіх випадків падежу**. Ці записи зберігаються у господарстві не менше трьох років та надаються на запит інспектора компетентного органу (п. 5–6 Додаток, Директива 98/58/ЄС);

6 — щодо **результатів аналізів зразків**, які відбирали у тварин для діагностики захворювань, які можуть вплинути на здоров'я людини (п. 8 (d) частини III Додатку I, Регламент ЄС 852/2004);

7 — щодо **проведених перевірок тварин та продуктів тваринного походження** (п. 8 (e) частини III Додатку I, Регламент ЄС 852/2004)

Вимоги до господарства

1. Усі тварини мають достатньо простору, відповідно до їх фізіологічних потреб (п.7 Додаток, Директива 98/58/ЄС).
2. Загони сконструйовані так, щоб унеможливити поранення тварин, захистити їх у разі поганих погодних умов, а також від хижаків та інших ризиків їхньому здоров'ю. Матеріали, використані для них, а також обладнання, з яким контактують тварини, є безпечними. Усе це ретельно чистять і дезінфікують (п.п. 8–9,12 Додаток, Директива 98/58/ЄС).
3. Циркуляція повітря, рівень пилу, температура, вологість повітря та концентрація газу в межах допустимих рівнів, що не шкодять тваринам (п.10 Додаток, Директива 98/58/ЄС).
4. У приміщеннях є достатнє освітлення (природне і штучне), а також періоди доби, коли тварини можуть відпочити від нього (п.11 Додаток, Директива 98/58/ЄС).
5. Конструкція та робочі операції на фермі здійснюють так, щоб забезпечити захист первинної продукції від будь-якого можливого забруднення (п. 2 частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).
6. Усе автоматичне та механічне обладнання, від якого залежить здоров'я тварини, перевіряють не менше разу на добу. Якщо виявляють дефект, його негайно виправляють або, якщо це неможливо, вживають заходи із захисту тварин (п.13 Додаток, Директива 98/58/ЄС).
7. Коли здоров'я тварини залежить від штучної вентиляції, на фермі повинна бути встановлена автоматична система, яка має пристрій, що сповіщає про поламаки, та яку регулярно перевіряють (п.13 Додаток, Директива 98/58/ЄС).
8. На фермі виконують положення вимог ЄС та національного законодавства щодо контролю загроз первинної продукції та операцій, пов'язаних з її виробництвом та утриманням тварин, вживають заходи з контролю

забруднювачів у повітрі, воді, кормах, добривах, ветеринарних медичних препаратах, а також забруднювачів, пов'язаних зі зберіганням, утриманням і видаленням відходів (п. 3 (а) частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).

9. Виконують положення вимог ЄС та національного законодавства щодо контролю загроз первинної продукції та операцій, пов'язаних зі здоров'ям тварин та їх утриманням, що мають вплив на здоров'я людини, включаючи програми моніторингу та контролю зоонозних захворювань і їх збудників (п. 3 (b) частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).
10. Об'єкти, пов'язані з виробництвом первинної продукції та поводженням із нею, включно з тими, де зберігають сировину та виготовляють корми, утримують у чистоті і там, де необхідно, після чистки дезінфікують у дозволений спосіб (п. 4 (а) частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).
11. Знаряддя, контейнери, тара, транспортні засоби, резервуари утримуються чистими та, в разі потреби, після очищення дезінфікуються у дозволений спосіб (п. 4 (b) частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).
12. На фермі вживають усіх необхідних заходів, щоб утримувати тварин чистими. При необхідності уникнення забруднення використовують питну воду (п. 4 (c, d) частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).
13. Є підтвердження, що співробітники, які працюють з харчовими продуктами, здорові та проходять навчання щодо ризиків, пов'язаних зі здоров'ям людини та виробництвом харчової продукції (п. 4 (e) частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).
14. У господарстві вживають заходів із попередження зараження тварин, а також поширення інфекційних захворювань, які передаються людині через продукти харчування. Це передбачає застосування запобіжних заходів (карантинування) при введенні нових тварин в основне стадо та звітування компетентному органу про підозру спалахів таких захворювань в господарстві (п. 4 (f, h) частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).
15. Відходи та речовини, які містять загрозу для здоров'я тварин і людей, зберігають так, щоб попередити забруднення (п. 4 (g) частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).
16. Результати аналізів, які можуть мати відношення до первинної продукції господарства, та є важливими для здоров'я людини, беруться до уваги під час виробництва на господарстві (п. 4 (i) частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).
17. Кормові добавки та медичні ветеринарні препарати використовують виключно у передбачений законом спосіб (п. 4 (j) частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).
18. Проблеми, виявлені під час попереднього державного контролю, були вирішені (п. 6 частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).

Утримання тварин

1. Уся худоба в господарстві ідентифікована (Ст.4, Регламент ЄС 1760/2000).

2. Господарство має достатню кількість кваліфікованих працівників, яка відповідає кількості утримуваних тварин (п.1 Додаток, Директива 98/58/ЕС).
3. Тварин оглядають не менше разу на добу (п. 2 Додаток, Директива 98/58/ЕС).
4. Місця утримання тварин сплановані та оснащені так, щоб унеможливити будь-який негативний вплив на них. Вони чисті від гною, бруду та інших небажаних субстанцій (п.3.2.1.1 Додаток I, САС/RCP 57-2004).
5. Зони утримання тварин спроектовані так, що є можливість ізолювати тварин із заразними захворюваннями (п.3.2.1.1 Додток I, САС/RCP 57-2004).
6. Місця утримання тварин забезпечують умови для утримання тварин в належному стані. Зокрема, підстилка та стійла не травмують дійки і не спричиняють захворювання вимені (п.3.2.1.1 Додаток I, САС/RCP 57-2004).
7. Хворій або ушкодженій тварині надають невідкладну допомогу. За потреби негайно викликають ветеринарного лікаря (п.4 Додаток, Директива 98/58/ЕС).
8. За потреби хвору або ушкоджену тварину ізолюють у приміщення з необхідними умовами (п.4 Додаток, Директива 98/58/ЕС).
9. У приміщеннях освітлення (постійне або непостійне) достатнє для інспектування (огляду) тварин в будь-який час (п.3 Додаток, Директива 98/58/ЕС).

Годівля тварин та корм

1. Тварин годують відповідно до їх віку та виду, вони отримують достатню кількість корму та води (пп.14—16 Додаток, Директива 98/58/ЕС).
2. Тварини мають доступ до годівниць та поїлок у спосіб, що унеможливорює їх ушкодження (п.17 Додаток, Директива 98/58/ЕС).
3. Обладнання для годування та напування тварин сконструйовано та розміщено так, щоб мінімізувати забруднення корму й води, а також звести до мінімуму можливість боротьби тварин між собою (п.18 Додаток, Директива 98/58/ЕС).
4. Тваринам дають тільки той корм, який є безпечним та не має негативного впливу на навколишнє середовище та здоров'я тварин (Ст.4, Регламент ЄС 767/2009).
5. Корм (складові комбікорму) супроводжується належною документацією та зареєстрований належним чином (Ст.18, Регламент ЄС 178/2002).

Вимоги до приміщень для доїння корів та доїння

1. Місця для доїння корів (доїльна зала) відповідають вимогам гігієни та легко миються (п. 4 (а) частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004);
2. Приміщення для доїння добре вентильовані та достатньо освітлюються (п. 3 (а), п. 7 частини II Додатку I, Регламент ЄС 852/2004).
3. Настил у приміщенні полегшує дренаж рідини та наявні необхідні засоби для видалення відходів (П.3.2.1.2 Додаток I, САС/RCP 57-2004).

4. Є огороження, які відокремлюють приміщення для доїння від можливих джерел забруднення (П.3.2.1.2 Додаток I, САС/RCP 57-2004).
5. Обладнання для доїння чисте, в належному стані. Виготовлено з гладких і таких, що легко миються, нетоксичних матеріалів (п.3 частина А секції II Глави IX Додатку II, Регламент ЄС 853/2004).
6. Гігієна доїння (обмивання та дезінфекція вимені) дотримується (п.1 (а) частина В секції II Глави IX Додатку II, Регламент ЄС 853/2004).
7. Перед доїнням оператор перевіряє молоко кожної корови органолептично та на наявність фізико-хімічних відхилень (п. 1 (b), розділ В, частина II, Глава I Секція IX Додатку II, Регламент ЄС 853/2004).
8. Хворих корів доять окремо. Отримане молоко не придатне для споживання людиною (п. 1 (с,в), розділ В, частина II, Глава I Секція IX Додатку II, Регламент ЄС 853/2004).
9. Молоко після доїння відразу охолоджують до температури не вище 8 °C при щоденному доїнні та до температури не вище 6 °C, якщо доїння не щоденне. Якщо молоко переробляється протягом двох годин після доїння, температура може бути вищою (п.2,4 розділ В частина II Глава I Секція IX Додаток II, Регламент ЄС 853/2004).

Гігієна персоналу

1. Персонал дотримується вимог особистої гігієни. При наявності ран, тріщин руки захищені водонепроникними засобами (рукавичками). Верхній одяг персоналу чистий (п.1 розділ С частина II, Глава I Секція IX Додатку II, Регламент ЄС 853/2004).
2. У місцях доїння є місця для миття рук з відповідними миючими та дезінфікуючими засобами. Вжито заходів щодо уникнення перехресної контамінації (п.2 розділ С частина II, Глава I Секція IX Додатку II, Регламент ЄС 853/2004).

Вимоги до приміщень для зберігання молока

1. Устаткування для молока та молочні блоки розміщені та спроектовані так, щоб мінімізувати можливість забруднення молока (п.1 розділ А частина II, глава I Секція IX Додаток III, Регламент ЄС853/2004).
2. Молочний блок не має прямого контакту з виробничим приміщенням для утримання худоби (п.2 розділ А частина II, глава I Секція IX Додаток III, Регламент ЄС853/2004).
3. Приміщення для зберігання молока належним чином захищені від шкідників (п.2 розділ А частина II, глава I Секція IX Додаток III, Регламент ЄС853/2004).
4. Молочні блоки мають необхідне обладнання для охолодження молока (п.2 розділ А частина II, глава I Секція IX Додаток III, Регламент ЄС853/2004).
5. Поверхні устаткування для молока (посуд, контейнери, танки та інші, призначені для доїння, збору або транспортування молока) легко чистяться, при

необхідності дезінфікуються та утримуються в доброму стані (п.3 розділ А частина II, глава I Секція IX Додаток III, Регламент ЄС853/2004).

Транспортування

1. Під час транспортування молока з господарства підтримують температуру молока не вище 10 °С. Якщо молоко переробляють протягом двох годин після доїння, температура може бути вищою (п.п. 3–4 розділ В частина II Глава I Секція IX Додаток II, Регламент ЄС 853/2004).
2. Після кожного транспортування молока або низки поставок, якщо проміжок часу між заповненням та спорожненням ємкостей дуже короткий, такі ємкості (контейнери, танки) перед їхнім використанням чистяться та дезінфікуються не менше разу на день (п. 4 розділ А частина II Глава I Секція IX Додаток II, Регламент ЄС 853/2004).
3. Вантажні відділення на транспортних засобах та/або контейнери використовують за призначенням. Їх не використовують для перевезення будь-яких товарів крім харчової продукції у випадках, коли це може призвести до їх забруднення (п. 2 глава IV додаток II Регламент ЄС 852/2004).
4. Якщо вантажні відділення на транспортних засобах та/або контейнери використовують для перевезення будь-яких товарів разом з харчовою продукцією або одночасно транспортують різні види харчової продукції, їх, у разі необхідності, потрібно ефективно розмежувати (п. 3 глава IV додаток II, Регламент ЄС 852/2004).
5. Харчові продукти на транспортних засобах та/або у контейнерах захищені та розміщуються таким чином, щоб унеможливити їх забруднення (додаток II Регламент ЄС 852/2004).
6. У транспортних засобах та/або контейнерах для перевезення харчових продуктів забезпечується, за необхідності, належна температура та можливість її моніторингу (п. 7 глава IV Додаток II, Регламент ЄС 852/2004).

Перелік розроблено на підставі таких нормативних документів:

1. Директива Ради 98/58/ЄС від 20 липня 1998 року стосовно захисту тварин, що утримуються для сільськогосподарських потреб (Директива 98/58/ЄС).
2. Регламент (ЄС), яким встановлюється система ідентифікації та реєстрації ВРХ і маркування яловичини та продуктів з яловичини від 17.07.2000 № 1760/2000 (Регламент ЄС 1760/2000).
3. Регламент (ЄС) щодо встановлення загальних принципів і вимог харчового законодавства від 21.01.2002 № 178/2002 (Регламент ЄС 178/2002).
4. Регламент (ЄС) щодо гігієни харчової продукції від 29.04.2004 № 852/2004 (Регламент ЄС 852/2004).
5. Регламент (ЄС) про встановлення спеціальних гігієнічних правил до харчових продуктів тваринного походження від 29.04.2004 № 853/2004 (Регламент ЄС 853/2004).

6. Кодекс Аліментаріус. Кодекс гігієнічної практики для молока та молочних продуктів (CAC/RCP 57-2004).

Джерело: <http://milkua.info/>

Державні дотації в тваринництві: куди звернутись, щоб отримати гроші

Кабмін вирішив, як підтримати тваринництво за рахунок держбюджету.

Для отримання часткового відшкодування суб'єкти господарювання звертаються до відповідних комісій облдержадміністрацій, пише [Юрліга](#).

Постановою від 28 жовтня 2015 року № 884 Кабмін затвердив Порядок використання коштів, передбачених у держбюджеті для підтримки галузі тваринництва. Документ визначає механізм використання коштів, передбачених Мінагрополітики у держбюджеті за програмою «Державна підтримка галузі тваринництва» (далі — бюджетні кошти), що направляються суб'єктам господарювання — юрособам незалежно від організаційно-правової форми та форми власності.

Бюджетні кошти спрямовуються з метою розвитку галузі тваринництва та підвищення її ефективності суб'єктам господарювання агрокомплексу для виплати часткового відшкодування:

— Вартості закуплених для подальшого відтворення телиць, нетелей, корів вітчизняного походження і племінних телиць, нетелей, корів молочного, молочно-м'ясного та м'ясного напряму продуктивності, племінних свинок і кнурів (класу «еліта»), племінних вівцематок, баранів, ярок;

— Процентної ставки за банківськими кредитами, залученими у національній валюті, для покриття витрат, пов'язаних із закупівлею молодняку с / г тварин, обладнання для тваринницьких ферм і комплексів;

— Вартості будівництва та реконструкції тваринницьких ферм і комплексів, доїльних залів і утворених на кооперативних засадах м'ясопереробних підприємств.

Головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем бюджетної програми є Мінагрополітики. Розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня є структурні підрозділи агропромислового розвитку облдержадміністрацій.

Для отримання часткового відшкодування суб'єкти господарювання звертаються до відповідних комісій облдержадміністрацій за місцем їх реєстрації. Після надходження від Мінагрополітики відомостей про розподіл бюджетних коштів розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня оприлюдняють у ЗМІ вимоги до суб'єктів господарювання агрокомплексу для виплати часткового відшкодування, перелік відповідних документів, терміни їх подання та результати розгляду заявок.

Часткове відшкодування вартості тварин здійснюється на безповоротній основі суб'єктам господарювання за закуплені ними тварин в період з жовтня попереднього року по жовтень поточного року в розмірі до 50% вартості.

Часткове відшкодування вартості об'єктів здійснюється на безповоротній основі у розмірі до 50% вартості (фактично понесених витрат без урахування ПДВ) завершених у попередньому і поточному роках етапів будівництва та реконструкції тваринницьких ферм і комплексів для утримання великої рогатої худоби, свиней, доїльних залів і утворених на кооперативних засадах м'ясопереробних підприємств, у тому числі в розмірі до 30% вартості обладнання відповідно до проектно-кошторисною документацією.

Джерело: <http://milkua.info/>

Моніторинг цін на молоко — 4-те листопада

Відчутне скорочення пропозиції молока на ринку тримає ціни «в тонусі». Про це повідомляє аналітичний відділ компанії «Дикун».

За результатами моніторингу (3 листопада), середня ціна на молоко екстра гатунку по Україні зросла ще на 10 копійок, в порівнянні з минулим тижнем, і становила 5,40 грн/кг. Найвища ціна за молоко даного гатунку була зафіксована в Сумській (5,52 грн/кг) та Харківській (5,50 грн/кг) областях — 5,43 грн/кг. Найнижчу ціну за нього платили на Запоріжжі — 5,00 грн.

Молоко вищого гатунку за тиждень додало до ціни ще 9 копійок — до 5,22 грн/кг. Найдорожче його закуповували в Рівненській області — 5,78 грн/кг, а найдешевше в Запорізькій та Луганській — 4,80 грн/кг.

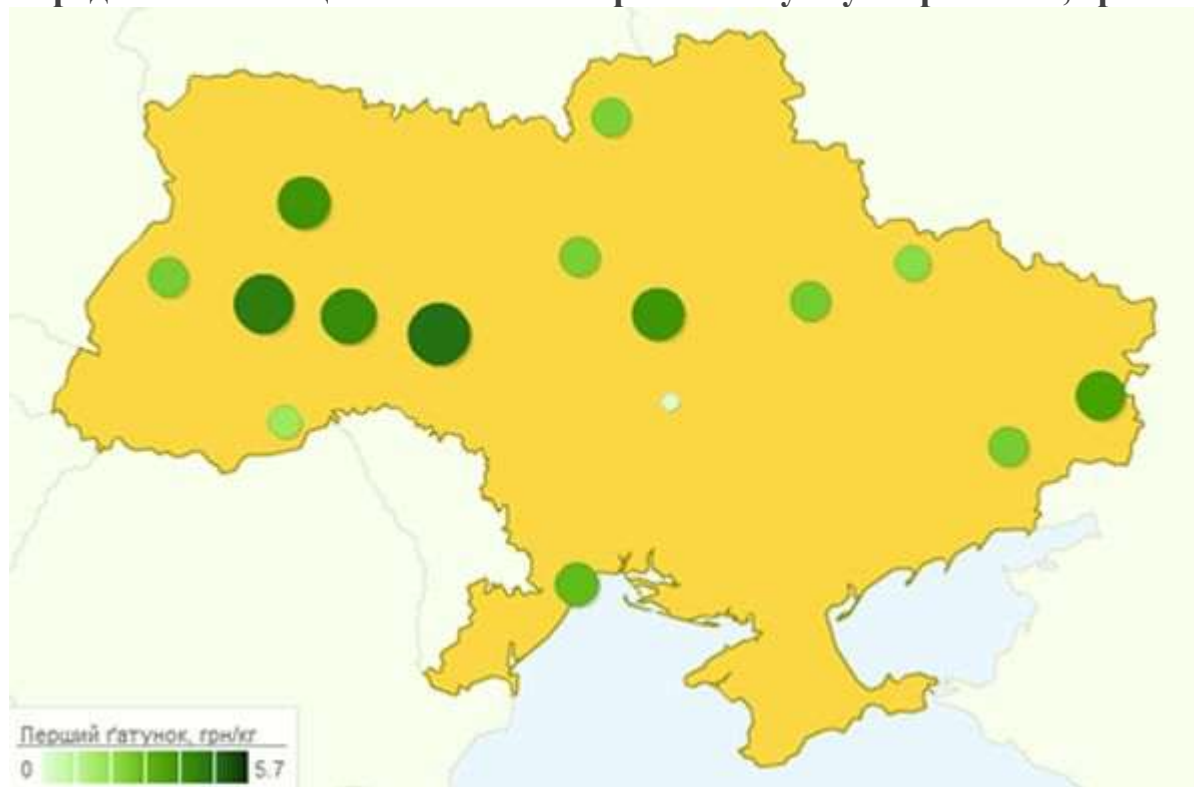
Цього тижня молоко першого гатунку подорожчало найбільше. За кілограм такого молока переробники платили в середньому 5,06 грн/кг, що на 13 копійок вище ціни, минулого тижня. Найвищу ціну за нього платили у Вінницькій (5,70 грн) та Тернопільській (5,60 грн) областях, а найнижчу — на Кіровоградщині — 4,30 грн.

Говорити, про подальше зростання ціни, наразі складно. Адже, темпи здорожчання сировинного молока тепер потрібно покрити реальним виробництвом та, що більш важливо, продажами. І саме від цього буде залежати чи буде тренд висхідним чи стабільним.

Закупівельні ціни на молоко, грн/кг

Середньозважені ціни на молоко першого гатунку по регіонах, грн/кг

Джерело: milkUa.Info

Фахівці дослідили перспективи соціально-економічного партнерства на селі

Соціально-економічний розвиток сільських територій значною мірою залежить від налагодження ефективного соціально-економічного партнерства між агровиробниками та сільськими громадами. За його наявності можуть успішно і в доволі стислі терміни вирішуватися численні питання життєдіяльності сіл, багато з яких сьогодні перебувають у занепаді і тому конче потребують додаткових інвестицій.

Як це партнерство сьогодні розгортається, і з якими проблемами найчастіше воно стикається? Цьому присвячувалося дослідження, яке на замовлення Проекту USAID «АгроІнвест» провів Міжнародний благодійний фонд «Добробут громад». Нещодавно були опрацьовані його результати, і сьогодні вперше вони оприлюднюються. Докладно про них розповідає фахівець з питань аграрної та земельної політики Проекту «АгроІнвест» Олександр МУЛЯР.

– Що передбачає соціально-економічне партнерство?

– Соціально-економічне партнерство в аграрній сфері є формою взаємодії сільгоспвиробників, землевласників і сільської громади для реалізації інтересів сторін та підтримки сільського розвитку на основі рівноправності, взаємної поваги і взаємної вигоди. Саме узагальнення існуючого в Україні досвіду створення і функціонування соціально-економічного партнерства, визначення найкращих практик та напрацювання відповідних рекомендацій стали головними цілями нашого дослідження.

– В яких регіонах проводилося дослідження, хто були його учасниками?

– Обстеження проводилося у 8 областях – Дніпропетровській, Полтавській, Сумській, Київській, Чернігівській, Одеській, Тернопільській та Львівській. Загальну вибірку опитаних склали 150 респондентів. Серед них – 30 представників сільгосппідприємств, 60 дрібних землевласників-орендодавців, 30 сільських голів, 30 представників районних і обласних органів влади. З числа сільгоспвиробників було сформовано 3 групи орендарів за розмірами землекористування. Першу склали фермерські господарства і невеликі сільгосппідприємства, які обробляють до 1 тис. га землі. Другу – сільгосппідприємства середнього розміру. Кожне з них господарює на земельній

площі в 1-5 тис. га. До третьої групи увійшли більші сільськогосподарські підприємства: у кожного з них понад 10 тис. га землі.

Зважте на те, що опитувалися саме ті виробники, які мають досвід співпраці і підтримки сільських громад.

– Які загальні результати проведеного дослідження?

– Опитані орендарі сільськогосподарських земель загалом вважають, що встановлення соціально-економічного партнерства є важливим і необхідним для доброзичливих стосунків з громадою, довгострокових орендних відносин і відповідального землекористування. Вони усвідомлюють, що без цього в нинішніх умовах надто складно планувати довгострокові інвестиції у сільськогосподарське виробництво.

Разом з тим, обстеження довело, що відносини, що складаються між орендарями та сільськими громадами, переважно залежать від бажання та можливостей виробників і в значно меншій мірі – від громади. Вплив сільських громад на формування і функціонування взаємовідносин із виробниками є обмеженим здебільшого через недостатній рівень самоорганізації, лідерства та відповідного законодавчого забезпечення.

Соціально-економічне партнерство його учасниками переважно сприймається спрощено – у вигляді допомоги та благодійництва. Тож можна сказати, що культура соціально-економічного партнерства ще потребує свого формування. Розвиток соціально-економічного партнерства на селі гальмує також відсутність відповідного законодавства.

– Які головні мотиви співпраці, та які види підтримки громад є найбільш поширеними?

– Основним мотивом орендарів, який спонукає їх до співпраці, є необхідність підтримувати довгострокові орендні відносини з членами сільських громад. Про це повідомили 65,6 % опитаних сільськогосподарських виробників. Створення належних умов для жителів села, які працюють в даному господарстві, також підштовхують сільгоспвиробників до встановлення соціально-економічного партнерства. На цьому наголосила половина з них.

Давайте говорити і про те, що чимало керівників або власників господарств проживають у селах. Тому нормальні стосунки з односельцями для них багато важать. У цьому зізналося 43,8% наших респондентів, які безпосередньо працюють на землі. А 28% сказали, що таким чином вони хочуть уникнути будь-яких конфліктів з громадами, бо це може зашкодити їхньому бізнесу.

Члени громад зазначили, що плідна співпраця з орендарями формує відчуття довіри до них і додає впевненості у завтрашньому дні. Це багато важить для них, адже в сільській місцевості вкрай важко знайти роботу. Тому члени громад намагаються всіляко підтримувати тих сільгоспвиробників, які створюють нові робочі місця, інвестують у поліпшення сільської інфраструктури. Важливим для них також є питання щодо збереження родючості землі, яку вони здають в оренду.

Результати дослідження доводять, що переважно допомога орендарів сільським громадам надається час від часу. Тобто вона не має системного характеру. Найчастіше підтримка надається проведенню культурно-освітніх заходів. На це вказали 78% опитаних нами орендарів і 62% представників сільських громад. Серед пріоритетів соціально-економічного партнерства також підтримка шкіл (відповідно 69% і 66%), підтримка дитячих садків (75% і 52%), будівництво або ремонт доріг (69% і 51%).

На важливості допомоги в закупівлі ресурсів для особистих селянських господарств (ОСГ) наголошували 38% орендарів і 31% представників сільських громад. Також 16% і 10% представників цих цільових аудиторій зазначили, що вкрай важливо посприяти ОСГ у збуті вирощеної ними продукції.

– Хто здебільшого ініціює налагодження соціально-економічного партнерства – сільські голови чи керівники сільгосппідприємств, фермерських господарств? Як на цьому тлі виглядають районні та обласні держадміністрації?

– Я одразу перейду до цифр. Вони є показовими. Згідно з результатами опитування, лише 12% сільгоспвиробників назвали сільські громади ініціаторами партнерства. Понад половини представників сільських громад впевнені, що його започатковує сільський голова. Разом з тим, 46% сільгоспвиробників вважають, що саме вони підштовхують сільські громади до співпраці. Цю думку не поділяє жоден сільський голова. З баченням сільгоспвиробників у цьому питанні солідаризується лише 8% членів сільських громад.

Орендарі (серед дрібних – 70%, серед середніх – 83%, серед великих – всі одногосно) зазначили, що започаткування та ефективність соціально-економічного партнерства, в першу чергу, залежить від громади села. Водночас чверть представників сільських громад нарікає на роз'єднаність, яка спостерігається в їхньому середовищі. І це, на їхню думку, заважає розвитку соціально-економічного партнерства.

Ані члени громад, ані представники сільгосппідприємств не вбачають районних або обласних держадміністрацій серед ініціаторів партнерства. Хоча 13,3% опитаних нами представників органів влади впевнені, що саме з їхньої подачі започатковуються тісні соціально-економічні стосунки між сільгоспвиробниками та сільськими громадами.

– Соціально-економічне партнерство документально оформлюється чи все обмежується словесною домовленістю сторін?

– У більшості випадків співпраця сільгоспвиробників і сільських громад документально не оформляється. Найчастіше документальне оформлення співробітництва спостерігається у групі великих господарств (50%), у невеликих та середніх за розміром цей показник значно менший – він становить лише 30% та 17% відповідно.

Що змушує сторони відмовлятися від офіційного оформлення співпраці? Ми отримали відповідь і на це запитання. Учасники дослідження послалися на високу вірогідність того, що сторони з об'єктивних причин не завжди можуть виконувати взяті на себе зобов'язання. Візьмемо до уваги нинішню економічну скруту. Вона змусила багатьох сільгоспвиробників затягти паски.

Є й інша вагома причина. Сільгоспвиробники побоюються перевірок контролюючих органів. Справа у тому, що фіскальні органи не завжди зважають на соціальний аспект діяльності сільгосппідприємств і тому можуть кваліфікувати його як ухилення від повної сплати податків.

Сільські голови мають свої перестороги, особливо зараз, коли корупції оголошено війну. В умовах законодавчої невизначеності суті та значення соціально-економічного партнерства за бажання їх можна звинуватити в корупційних діяннях.

– Яким чином відбувається планування соціально-економічного партнерства?

– Невеликі і середні сільгосппідприємства у переважній більшості, а це 80% і 83,3% відповідно, попередньо не планують допомогу. Вони надають її сільським громадам спонтанно, виходячи з власних фінансових можливостей. Зовсім інша ситуація у великих сільгосппідприємствах: 40% з них щорічно розробляють програми соціально-економічного партнерства і суми, яких потребує їх реалізація, заносять до власних бюджетів. 76,7% опитаних сільських голів стверджують, що громади беруть участь у плануванні соціально-економічного партнерства, але лише 33,7% членів громад погоджуються з таким їхнім твердженням.

– Чи підраховували ви рівень допомоги, яка надається в рамках соціально-економічного партнерства, у вартісному виразі? Чи спостерігається прив’язка її розміру до земельних площ, які обробляють сільгоспвиробники?

– Невеликі сільгосппідприємства з розрахунку на 1 га орендованої ними землі в середньому спрямовують на розвиток сільських громад 259 грн., середні підприємства – 114 грн., великі, в тому числі й агрохолдинги, – 55 грн.

Ці дані отримані в рамках досить обмеженої вибірки, до якої входили господарства, що дійсно співпрацюють з сільськими громадами. Тому ці дані не можуть вважатися репрезентативними, але вони достатньою мірою відображають певні особливості співпраці.

– Який виробник вважається найбажанішим для сільської громади, і яка громада є найприйнятнішою для відповідального виробника?

– Це питання проаналізовано як в рамках опитування, так і під час проведення низки фокусних обговорень. Скажу відверто – отримані результати нас не здивували. Згідно з ними, ідеальним в плані співпраці вважається сільгосппідприємство, зареєстроване в районі, в якому здійснює свою господарську діяльність. Воно має наповнювати місцевий бюджет своїми податками. Ще одна особливість – власник цього підприємства мусить проживати на території села або району. Це посилює його відповідальність за співпрацю з сільською громадою, змушує його цікавитися життям села, особисто комунікувати з людьми. Таке сільгосппідприємство має на законних підставах обробляти землю, створювати нові робочі місця.

Тепер як має виглядати портрет ідеальної сільської громади. На думку сільгоспвиробників, вона повинна бути згуртованою, мати чітке бачення наявних потреб, стратегічний план розвитку на 5-10 років. Бажано, щоб у таких громадах функціонували громадські організації, обслуговуючі кооперативи, створювалися необхідні умови для розвитку малого та середнього бізнесу з метою формування дієвих партнерств для сільського розвитку. Велике значення надається професійній підготовці, лідерським якостям та чесності сільських голів і тих їхніх односельців, які суттєво впливають на ухвалення колективних рішень.

– Виходить так, що повноцінний розвиток соціально-економічного партнерства неможливий без посилення лідерства та самоорганізації громад. А чи не простіше законодавчо визначити певний рівень виплат з боку сільгоспвиробників на підтримку сільських громад?

– Ми вивчали і це питання. За результатами опитування, запровадження обов'язкових соціальних платежів сільгоспвиробників, розмір яких встановлюється як частка нормативно-грошової вартості орендованої землі, підтримує 93% опитаних сільських голів, 80% представників обласних і районних органів влади та 40% сільгоспвиробників. При цьому приблизно 60% сільгоспвиробників переконані, що рівень та форма допомоги селу мають визначатися самими сільгосппідприємствами без законодавчого запровадження додаткового їх оподаткування.

Кожна сторона має свої вагомі аргументи. Наприклад, прибічники запровадження гарантованого надходження додаткових коштів на рахунок сільських рад вважають, що, завдячуючи такому підходу, їхні села отримають достатньо вагому підтримку, а відтак і поштовх до розвитку. Сільським головам не доведеться бути вічними прохачами: вони отримають додатковий ресурс для вирішення тих чи інших питань життєдіяльності громад.

Висловлювалися достатньо вагомі аргументи і на користь функціонування саме рівноправного партнерства. Так, значна частка представників громад незадоволена руйнуванням сільських доріг великогабаритними вантажними автомобілями та небажанням орендарів їх поновлювати, підтримувати в належному стані. Значною проблемою залишається надмірне застосування орендарями хімічних засобів захисту рослин без попередження мешканців села та у безпосередній близькості до їхніх помешкань. Чимало нарікань висловлюється на адресу сільгоспвиробників щодо надмірного виснаження ґрунтів на орендованих ними землях. Разом з тим, позитивні приклади сприяння зайнятості на селі, підтримки особистих селянських господарств, інших видів господарської діяльності, розвитку інфраструктури села відбуваються завдяки діалогу і партнерству.

Тож, як показує практика, якщо є дві сторони процесу, вони мають домовлятися між собою. Але це можливе за умови рівноправності, а також готовності до компромісу. Того самого компромісу, який дозволить враховувати інтереси один одного. Отже, не варто протиставляти обов'язкові соціальні платежі розвитку партнерства. Їх можливе запровадження, безперечно, сприятиме наповненню бюджету сільських рад, однак це не позбавить необхідності розвитку ініціатив і соціально-економічного партнерства за лідерства громад.

Ще додам, що за умови долучення громад до розпорядження нинішніми сільськогосподарськими землями державної власності роль соціально-економічного партнерства лише зростатиме, адже громада отримає серйозну можливість вести рівноправний діалог з агробізнесом з урахуванням її потреб та інтересів.

– **Які напрацьовані головні рекомендації за результатами дослідження?**

– Я вже говорив про те, що соціально-економічне партнерство в аграрній сфері все ще залишається законодавчо неврегульованим. Це стримує його розвиток. Це вже є сигналом для наших депутатів і тих, хто дбає про соціально-економічний розвиток села.

За результатами дослідження ми виокремили головні наявні моделі соціально-економічного партнерства. Вони доволі добре зарекомендували себе з погляду їх оформлення і тому пропонуються для застосування. Понад усе йдеться про доцільність укладання кількох видів угод про соціально-економічне партнерство, про запровадження комунального комерційного підприємства та про запровадження благодійного фонду.

Також ми пропонуємо запровадити пілотні проекти соціально-економічного партнерства з метою поширення найкращих практик. Окремі рекомендації стосуються посилення ролі сільських громад, необхідності планування їх розвитку на тривалий час тощо.

Головне нам всім зрозуміти одну просту річ – соціально-економічне партнерство дає змогу його учасникам вижити в нинішніх непростих умовах і створювати передумови для успішного функціонування в майбутньому.

Максим НАЗАРЕНКО,

Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань

Джерело: <http://www.newskraine.com.ua/>

Учасники АТО звільняються від сплати земельного податку

Команда Вознесенського центру вторинних юридичних послуг, що функціонує в рамках проекту «Земельні права: консультування, правозахист та яскрава просвіта» за підтримки USAID АгроІнвест, роз'яснює найбільш цікаві й актуальні питання. Так, податковим кодексом України передбачено звільнення від сплати земельного

податку учасників бойових дій, інвалідів війни та учасників війни.

При цьому звільнення від сплати земельного податку поширюється на одну земельну ділянку за кожним видом використання у межах граничних норм:

- для ведення особистого селянського господарства – у розмірі не більш як 2 гектари;
- для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка): у селах – не більш як 0,25 гектара, в селищах – не більш як 0,15 гектара, в містах – не більш як 0,10 гектара;
- для індивідуального дачного будівництва – не більш як 0,10 гектара;
- для будівництва індивідуальних гаражів – не більш як 0,01 гектара;
- для ведення садівництва – не більш як 0,12 гектара.

Окрім того, органи місцевого самоврядування встановлюють ставки плати за землю та пільги щодо земельного податку, що сплачується на відповідній території.

Законом України від 6 травня 2014 року № 1233 «Про внесення зміни до статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», який набрав чинності з 22 травня 2014 року, розширено коло осіб, які належать до учасників бойових дій.

Так, учасниками бойових дій визнаються військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані) та працівники Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, особи рядового, начальницького складу, військовослужбовці, працівники Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції, а також працівники підприємств, установ, організацій, які залучалися та брали безпосередню участь в антитерористичній операції в районах її проведення у порядку, встановленому законодавством.

Центр юридичної допомоги - м. Вознесенськ, Миколаївської області
Адреса: Вознесенськ, ул. Пушкинская, 3, офіс 35, 56500.
Тел.: (05134) 3-22-50, 093-515-76-23 (менеджер), 099-7258849 (юрист)
E-mail: trandafil.vova@gmail.com (менеджер)
E-mail: serg505050@yandex.ua (юрист)

ПРОФЕСІЙНА ПЕРЕПІДГОТОВКА

Професійна перепідготовка (скорочено ПП) - це отримання додаткових компетенцій (знань, умінь, навичок, а також особистісних якостей), необхідних для виконання функцій нового напрямку професійної діяльності або отримання додаткової кваліфікації. Дана форма навчання доступна особам, які мають вищу освіту.

Програми професійної перепідготовки розроблені ДВНЗ «ХДАУ» ІПОД в якості альтернативи другій вищій освіті. Професійна перепідготовка - зручний, недорогий і, головне, швидкий спосіб (програма включає тільки профільні дисципліни) отримати другу освіту, освоїти нову спеціальність. Цим вона вигідно відрізняється від другої вищої освіти, яке триває 5 років і більше, значно дорожче і насичене загальними предметами.

Професійна перепідготовка має на меті набуття додаткових знань, умінь і навичок, необхідних для виконання нового виду професійної діяльності. Завершується професійна перепідготовка обов'язковою підсумковою атестацією - захистом випускної дипломної роботи по вирішенню найбільш актуальних проблем свого підприємства.

Професійна перепідготовка завершується отриманням диплому, що посвідчує право спеціаліста (фахівця) на ведення професійної діяльності у певній сфері. Диплом про професійну перепідготовку свідчить, про отримання додаткової спеціальності.

Професійна перепідготовка дає додаткову спеціальність, рівноправну спеціальності по базовій професійній освіті, що визначено законодавчо.

Переваги професійної перепідготовки:

- основа програм навчання - кваліфікаційні вимоги до конкретних професій і посад;
- адаптованість до потреб сучасних підприємств;
- поєднання лекційних занять з тренінгами, діловими іграми та семінарами;
- практикоорієнтоване навчання;
- тривалість навчання – 2 роки;
- зручна форма навчання, що дозволяє вчитися без відриву від роботи;
- можливість кар'єрного зростання або зміни роботи ще в процесі навчання.

Обсяг занять - від 1000 годин загальної трудомісткості (2 роки), з них не менше 500 аудиторних годин. Отримання додаткової кваліфікації на базі наявної

у фахівця вищої освіти - практично аналог другої вищої професійної освіти. Дисципліни, які слухач здавав, будучи студентом, можуть бути перезараховані. По закінченню навчання проводиться підсумкова атестація та видається диплом встановленого зразку, що засвідчує отримання додаткової кваліфікації.

На програмах додаткової кваліфікації можуть навчатися як особи, які отримали основну професійну освіту, так і студенти 3-4 курсів усіх спеціальностей.

Перелік реалізованих програм:

- ❖ 7.03050401 "Економіка підприємства";
- ❖ 7.03050901 "Облік і аудит";
- ❖ 7.03060101 "Менеджмент організацій";
- ❖ 7.04010601 "Екологія та охорона навколишнього середовища";
- ❖ 7.09020101 "Водні біоресурси";
- ❖ 7.09010101 "Агрономія";
- ❖ 7.06010101 "Промислове та цивільне будівництво";
- ❖ 7.06010301 "Гідромеліорація";
- ❖ 7.09010201 "Технологія виробництва і переробки продуктів тваринництва".

Навчання перепідготовки - це реальний шанс почати нове професійне життя. Останніми десятиліттями виріс запит на перенавчання професії.

Програма перепідготовки дає можливість в стислі терміни отримати всі необхідні знання для початку кар'єри. При будь-якому стартовому рівні кожен випускник отримує конкретні «інструменти» для початку професійної діяльності.

Прискорений процес оснащення теоретичною базою - можливість відразу ж перейти до практичного застосування всіх отриманих знань. Це значно підвищує ефективність засвоєння всього пройденого матеріалу, в короткі терміни формує необхідні навички.

Перенавчання - ефективний інструмент кадрової політики. Професійна перепідготовка дозволяє формувати необхідні кадри зсередини організації. Якщо виробничі процеси вимагають від працівників нових знань і вмінь, перенавчання стає швидким і простим вирішенням питання.

Професійна перепідготовка працівників підприємства може вестися за двома напрямками:

- Перепідготовка на нові види діяльності для виконання принципово нових функцій;
- Перепідготовка для підвищення кваліфікації.

За звітний 2015 рік у відділі перепідготовки ІПОД розпочали заняття 10 студентів за ліцензованими спеціальностями.

Відділ перепідготовки ІПОД співпрацює з центрами зайнятості по програмі «45+», у таблиці 1 відображено загальну кількість студентів, які проходять перепідготовку в ІПОД.

Таблиця 1

Спеціальність	1 рік	2 рік	Всього
Облік і аудит	2	12	14
Економіка підприємства	2	12	14
Промислове та цивільне будівництво	1	29	30
Агрономія	2	38	40
Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва	-	9	9
Водні біоресурси	1	-	1
Гідромеліорація	-	1	1
Менеджмент організацій та адміністрування	2	1	3
Екологія та охорона навколишнього середовища	3	-	3
Разом:	13	102	115

У таблиці 2 відображено загальну кількість випускників, які отримали другу спеціальність, за десять років існування Інституту післядипломної освіти та дорадництва.

Спеціальність	Роки					Всього
	2010	2011	2013	2014	2015	
Облік і аудит	26	11	9	17	13	76
Економіка підприємства	44	12	18	14	17	105
Промислове та цивільне будівництво	27	-	13	11	25	76
Агрономія	-	-	17	12	23	52
Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва	-	-	-	-	13	13
Водні біоресурси	-	-	-	-	1	1
Гідромеліорація	-	-	-	-	-	
Менеджмент організацій та адміністрування	-	-	-	-	-	
Екологія та охорона навколишнього середовища	-	-	-	20	1	21
Разом:	97	23	57	74	93	344

За десять років Інститут післядипломної освіти та дорадництва видав 344 дипломи спеціаліста про перепідготовку.

Перепідготовка, це ваше професійне зростання і успішна кар'єра!

ПОЛОЖЕННЯ про порядок і умови професійної перепідготовки фахівців

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Професійна перепідготовка фахівців є самостійним видом додаткової професійної освіти, проводиться з урахуванням профілю отриманої освіти фахівців і здійснюється підрозділами освітніх установ вищої і середньої професійної освіти за додатковими професійними освітніми програмами двох типів, один з яких забезпечує вдосконалення знань фахівців для виконання нового виду професійної діяльності, інший - для отримання додаткової кваліфікації.
2. Професійна перепідготовка для виконання нового виду професійної діяльності здійснюється на підставі встановлених кваліфікаційних вимог до конкретних професій або посад.
3. Професійна перепідготовка фахівців здійснюється на основі договорів, що укладаються освітніми установами з органами виконавчої влади, органами служби зайнятості населення та іншими юридичними і фізичними особами.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕРЕПІДГОТОВКИ

1. Професійна перепідготовка фахівців проводиться з відривом від роботи, без відриву від роботи, з частковим відривом від роботи.
2. Професійна перепідготовка фахівців проводиться на базі вищої (і середнього) професійної освіти. Нормативний термін проходження професійної перепідготовки фахівців для виконання нового виду професійної діяльності повинен становити понад 500 годин аудиторних занять.
3. Рівень освіти фахівців, що проходять професійну перепідготовку, повинен бути не нижче рівня освіти, необхідного для нового виду професійної діяльності або для отримання додаткової кваліфікації.
4. Додаткові професійні освітні програми професійної перепідготовки фахівців розробляються, затверджуються і реалізуються освітньою установою (підрозділом) самостійно на основі встановлених нормативних документів з урахуванням потреби замовника.
5. У навчальних планах професійної перепідготовки фахівців в якості одного з розділів може передбачатися стажування слухачів. Стажування проводиться з метою формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок, отриманих в результаті теоретичної підготовки, передбачає вивчення передового досвіду, придбання професійних і організаторських навичок для виконання нових професійних обов'язків.

III. ДЕРЖАВНА ПІДСУМКОВА АТЕСТАЦІЯ СЛУХАЧІВ

1. Освоєння додаткових професійних освітніх програм професійної перепідготовки фахівців завершується обов'язковою державною підсумковою атестацією.

2. Для проведення підсумкової атестації створюється відповідна державна атестаційна комісія, склад якої затверджується керівником освітньої установи.

3. Державну атестаційну комісію очолює голова, який організовує і контролює її діяльність, забезпечує єдність вимог в оцінці знань слухачів. Голова державної атестаційної комісії затверджується засновником.

4. До складу атестаційної комісії можуть входити представники засновника, місцевих органів виконавчої влади, територіальної служби зайнятості населення, науково-педагогічного персоналу освітньої установи, фахівці підприємств, організацій та установ - представники споживачів кадрів даного профілю, провідні викладачі та наукові співробітники інших освітніх установ.

5. Слухачі, які навчаються за додатковими професійними освітніми програмами, що забезпечує вдосконалення знань фахівців для виконання нового виду професійної діяльності та пройшли державну підсумкову атестацію, отримують дипломи про професійну перепідготовку, які засвідчують право (відповідність кваліфікації) спеціаліста на ведення професійної діяльності у певній сфері.

6. Професійна перепідготовка фахівців з числа громадян іноземних держав в освітньому закладі здійснюється на основі міжнародних угод і договорів з іноземними юридичними і фізичними особами.